

כתיבה בספר החיים

1. תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף טז/ב

אמר רבי כרוספדאי אמר רבי יוחנן שלשה ספרים נפתחין בראש השנה אחד של רשעים גמורין ואחד של צדיקים גמורין ואחד של בינוניים צדיקים גמורין נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים רשעים גמורין נכתבין ונחתמין לאלתר למיתה בינוניים תלויין ועומדין מראש השנה ועד יום הכפורים זכו נכתבין לחיים לא זכו נכתבין למיתה.

2. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לג/ב

ואמר רבי חנינא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שנאמר ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה.

2א. מחזור לראש השנה

ראש השנה יִקְתָּבוּ. וְיָיוֹם צוֹם כְּפוּר יִחְתַּמוּן. כְּמָה יַעֲבְרוּן. וְכְמָה יִבְרָאוּן. מִי יִחְיֶה. וּמִי יָמוּת... מִי יָנוּחַ. וּמִי יָנוּעַ. מִי יִשְׁקֹט וּמִי יִטָּרֵף. מִי יִשְׁלֹו. וּמִי יִתְיַסֵּר. מִי יַעֲנִי. וּמִי יַעֲשֶׂר. מִי יִשְׁפֹּל. וּמִי יָרוּם:

וְתִשׁוּבָה וְתִפְלָה וְצַדִּיקָה: מַעֲבִירִין אֶת רַע הַגְּזֵרָה:

2ב. תלמוד בבלי מסכת מועד קטן דף טז/ב

אמר רבי אבהו הכי קאמר אמר אלהי ישראל לי דבר צור ישראל אני מושל באדם מי מושל בי צדיק שאני גוזר גזרה ומבטלה...

3. תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף טז/א

הכל נידונים בראש השנה וגזר דין שלהם נחתם ביום הכפורים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר הכל נידונין בראש השנה וגזר דין שלהם נחתם כל אחד ואחד בזמנו בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן בחג נידונין על המים ואדם נידון בראש השנה וגזר דין שלו נחתם ביום הכפורים רבי יוסי אומר אדם נידון בכל יום שנאמר ותפקדנו לבקרים רבי נתן אומר אדם נידון בכל שעה שנאמר לרגעים תבחננו...

4. רמב"ם יד החזקה - הלכות תשובה פרק ה

(ב) אל יעבור במחשבתך דבר זה שאומרים טפשי אומה"ע ורוב גולמי בני ישראל שהקב"ה גוזר על האדם מתחלת ברייתו להיות צדיק או רשע אין הדבר כן ...

4א. רמב"ם פירוש המשניות - שמנה פרקים להרמב"ם - פרק ח

הרבה פעמים יטעו בני אדם ויחשבו קצת פעולות האדם הבאות לבחירתו שהוא מוכרח עליהן, כזוג פלוני או היות זה הממון בידו. וזה בלתי אמת, כי זאת האשה אשר לקחה בכתובה וקדושין והיא כשרה לו, לקחה לו לפריה ורביה והיא מצוה, והשם יתברך לא יגזור בעשית המצוה... אבל כל פעולות האדם הבאות בבחירתו בהן בלי ספק...

אם כן מהו אמרם "הכל בידי שמים"? אמנם ירצו בו העניינים הטבעיים אשר אין בחירה לאדם בהם כגון בהיותו ארוך או קצר, או רדת המטר או עצירה, או הפסד האויר או זכותו וכיוצא בהם מכל מה שבעולם, וזולת תנועות האדם ומנוחתו.

5. תפילה לר"ה

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר צְדִיקִים וְחַסִּידִים: אָבִינוּ מִלְכֵנוּ כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר יִשְׂרָאֵל וְיִתְמִימִים.

6. ספר נתיבות שלום של האדמור מסלונים עמ' קיט, קכ

ועל ידי זה שהם בוחרים בחיים והטוב, כותבים הם בעצמם אותם בספרן של צדיקים גמורים הנכתבין ונחתמין לאלתר לחיים טובים, וכמ"כ ח"ו להפך... וגם כאשר יחיד עושה חשבון נפשו ויודע שע"פ עברו אין לו כל דרך להיכנס ליום הדין, הרי פתוח לפניו ספרן של צדיקים גמורים להתחיל מעתה ולכתוב את עצמו בו מהיום והלאה, שלקראת השנה החדשה רצונו להיות בין הצדיקים הגמורים המחזשים את הברית המלך... ועל ידי זה ממילא נמחקים ממנו כול הדינים ונכתב ונחתם לאלתר לחיים טובים.

6א. ספר תקנת השבין - אות ח

... דידוע שהספר של צדיקים ושל רשעים ושל בינונים הוא לב האדם עצמו וכששובר לבו ועשה תשובה ונשבר לבו בקרבו הרי נקרע הספר של גזר דין.

6ב. שפת אמת ספר ויקרא - פרשת מצורע - שנת [תרנ"ג]

ומעשי האדם עושי רשימות בנפש ורוח ונשמה. וזהו עיקר הפי' וכל מעשיך בספר נכתבין. כמ"ש צדיק זכותיו חקוקין על עצמותיו ורשע עונותיו חקוקין. וע"י הזיבה וצרעת צריך האדם להבין הפגם שלו עד שישוב בתשובה ויתקרב כנ"ל.

6ג. דרשות המהר"ל - דרוש לשבת תשובה

הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבין, הרי ביאר כי כאשר ידע שכל מעשיו נרשמים בספר אינו בא לידי חטא. והספר הזה הוא האדם עצמו שבו יורשמו חובותיו וזכיותיו, ודבר זה שייך דוקא באדם ולא בכל שאר בעלי חיים:

6ד. פירוש היעב"ץ לאבות - פרק ב משנה א

וא"ת הרי אני כבן שבעים שנה וימי שנותינו כבר נשתכחו, אינו כן, כי מעשיך בספר נכתבין. ומהו הספר הזה נפשו של אדם, כאומרם מי מעיד בו נפשו שנאמר (מיכה ז) משוכבת חיקך שמור פתחי פיד, כי בנפש חקוקים המצות והעבירות...

7. הר' סולוביצ'יק "ימי זיכרון"

את העובדה שמישהו חי בזמן מסוים, בתקופה מיוחדת, ובמקום מוגדר, ולא נולד בתקופה אחרת ובנסיבות אחרות, נוכל להבין אך ורק אם נקבל את עצם הרעיון בדבר שליחותו של האדם. ההשגחה יודעת היכן וכיצד יכול הפרט-היחיד על חסרונותיו וכוחות הנפש האצורים בו, לקיים את שליחותו, באילו נסיבות ותנאים ובאיזו חברה יהא זה בכוחו של האדם למלא את שליחותו. בורא העולם פועל בהתאם להלכה האומרת כי לא התכן למנות שליח כדי לבצע תפקיד, שהוא למעלה מכוחותיו של השליח. זוהי שליחות שאי אפשר לקיימה, והיא מחוסרת כל ערך, מאחר שאם ממנים אדם למלא שליחות, מן הראוי ליתן לו את היכולת לפעול כשליח. משום כך נברא היחיד בתקופה ובמקום שבהם יוכל לקיים את פעולתו לשם קיום שליחותו.

8. ספר דרך חיים - פרק ג משנה ו

אבל האדם מפני מעלתו הוא עצם העולם, ואם האדם ומעשיו טובים יש כאן ציור משובח וטוב, וכן להיפך אם האדם רע, יש כאן ציור בעולם לפי ענין האדם נרשם בעולם וזהו הספר שנכתב בו הכל ...

6א. שפת אמת ספר ויקרא - פרשת בחקותי - שנת [תרל"ב]

כל אדם נברא על דבר מיוחד מה שא"א לאדם אחר לתקן רק הוא. וכן כל שעה ושעה. ואעפ"כ כשאני לעצמי מה אני. שהעיקר לבטל עבודתו לכלל ישראל. וז"ש והיו רגלי מביאות לבתי כנסיות כו' עכ"ד. והשייכות לפי אם בחקותי כנ"ל שמי שאינו חפץ לגרמייהו רק להיות בטל להשי"ת בוודאי הוא רק ע"י ביטול לכלל ישראל:

עולת ראייה ב עמוד שני

אלהי, עד שלא נוצרתי איני כדאי, ועכשיו שנוצרתי כאלו לא נוצרתי. לפני שנוצרתי, כל אותו הזמן הבלתי מוגבל שמעולם עד שנוצרתי, ודאי לא היה דבר בעולם שהי' צריך לי. כי אם הייתי חסר בשביל איזו תכלית והשלמה הייתי נוצר, וכיון שלא נוצרתי עד אותו הזמן הוא אות, שלא הייתי כדאי עד אז להבראות, ולא היה בי צורך כי אם לעת כזאת שנבראתי, מפני שהגיעה השעה שאני צריך למלא איזה דבר להשלמת המציאות.

8. ע"ר א רנג

שלמות האדם תלויה במה שתהיה לו מטרה כוללת לכל רצונותיו ופעולותיו בחיים. ע"פ תעודה נכבדת זו בבירורה השכלי ילכו כל רגשי לבבו ושאיפותיו ויסדר כל מעשיו להכליתם. לעומת זה כאשר יאבד דרך, ותבטל מדעתו המטרה הכוללת, אז ההרגשות הנפשיות, תחת היותן פועלות לטוב תכליתן, עולות הן בתהו ופועלות רק לפי ההתעוררות החמרית, בלא תעודה תכליתית כי אם נעימות החוש והשעה. וכאשר נפש האדם תבחל להיות כאניה מטורפת, בלא שום כוון מטרה, ימצא לו בדמיונו מטרה כוזבת, המביאה אותו לאבדון, שהיא פונה לא לתכלית שלמותו ורוממותו כי אם להשפלתו ורדתו מרום ערכו, אחרי שעזב את כוון תכליתו העליון והתרחק ממנו. כוון עליון זה הוא שכללוהו חכמינו האלהיים באמנם "כל מעשיך יהיו לש"ש"..."

9. עין איה ברכות ב עמוד 332

...ויש בזה לימוד ג"כ לענין מהותו הרוחני של האדם, שתכליתו הוא שיהיו כחות נפשו כולם מתרכזים למטרה אחת יחידה ועליונה. וענין המרכזיות הוא בו יסוד קיומו והוייתו, ובהפסד כח המרכז הרוחני ממנו ע"י יצר מחשבות לבו הרע, שאינו פונה עוד לתכלית מיוחדת להשכיל ולהיטיב כ"א לכל אשר תפנה רוח תאות חיי השעה, אע"פ שאצל שאר החיים יש זכות קיום במצב חיים כזה, אצל האדם אין לו זכות לחיים בהפרד נפשו לגמרי מתעודת התרכזותו.

8ב. עין איה שבת לא עמ' 151

קסא. אומרים לו. באמת כשהנפש מתקדשת מטומאתה ורגשותיה הטבעיים הצפונים בה מתעוררים בקרבה, אז השאלה היותר חודרת ומרה היא אותה השאלה שהיא שואלת את עצמה, כאשר בתוכה ישתומם לבה על אשר ככה הושפלה ונתרחקה מזיו זוהר מלך חיים אשר כבוד והדר עטר אותה. אמנם חילוף המצבים איננו מורגש בלא הדרגה, ואותו המאפל שההטבעה הבהמית שמה על הנפש אינו זז ממנה על נקלה כ"א בבא עליה הארה מחוצה לה. ע"כ היא עומדת במעמד כזה, שלא כחה הפנימי מתנער לשאלת עומק המשפט והצדק, כ"א אומרים לה. אף שהקול הבא לה מן החוץ איננו ג"כ ממנה נבדל, ושרשו טבוע בעומק מציאותה, אבל כיון שכל חמודותיה העקריות כבר נתנכרו ממנה וכמו זר נחשבו, ע"כ נמשכים אליה מעמדי השאלה כדבר הבא מחוצה לה, הבוקע ויורד עד עומק הוייתה.

10. ספר לקוטי עצות - ערך תשובה

לג. על כל עברות שבעולם מועיל תשובה, ואפלו על העוון החמור שבתורה שהוא, מי שהוציא זרע לבטלה במזיד, חס ושלום, או כל מיני פגם הברית החמורים, חס ושלום. על הכל מועיל התשובה. ואין כונת הזהר הקדוש כפשוטו. כי באמת אין לך דבר שעומד בפני התשובה כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה. וכבר מבאר, שעקר התשובה השלמה אי אפשר לזכות כי אם על ידי צדיקי אמת ועל ידם יתוקן הכל (שהר"ן ע"א):

3. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף יח/ב

בן איש חי אטו כולי עלמא בני מתי נינהו אלא בן איש חי שאפילו במיתתו קרוי חי ... והמתים אינם יודעים מאומה אלו רשעים שבהייהו קרויין מתים.

3א. ספר גור אריה על בראשית - פרק יא פסוק לב

ש'הרשעים אף בחייהם נקראים מתים' והכל מיתה אריכתא.

2. ע"ר א רנג

שלמות האדם תלויה במה שתהיה לו מטרה כוללת לכל רצונותיו ופעולותיו בחיים. ע"פ תעודה נכבדת זו בבירורה השכלי ילכו כל רגשי לבבו ושאיפותיו ויסדר כל מעשיו להכליתם. לעומת זה כאשר יאבד דרך, ותבטל מדעתו המטרה הכוללת, אז ההרגשות הנפשיות, תחת היותן פועלות לטוב תכליתן, עולות הן בתהו ופועלות רק לפי ההתעוררות החמרית, בלא תעודה תכליתית כי אם נעימות החוש והשעה. וכאשר נפש האדם תבחל להיות כאניה מטורפת, בלא שום כוון מטרה, ימצא לו בדמיונו מטרה כוזבת, המביאה אותו לאבדון, שהיא פונה לא לתכלית שלמותו ורוממותו כי אם להשפלתו ורדתו מרום ערכו, אחרי שעזב את כוון תכליתו העליון והתרחק ממנו. כוון עליון זה הוא שכללוהו חכמינו האלהיים באמנם "כל מעשיך יהיו לש"ש"..."

2א. אורות הקדש ג עמוד רכב

יש תביעה פנימית בלבו של אדם, שכל גילויי חייו צריכים שיהיה להם אופי נצחי, באופן שלא ייראו כלל מפני כל תמורה, ומכל כליון ואיבוד, והוא צועד בזה למעלה מעצמות הזמן.

2ב. מאמרי הראיה א עמוד 34

ובזה משתלמת היא תכונת ההגדרה המיוחדת של חיי האדם, שהם מחוברים מנטית החפץ לקיום ההרגשה העצמית אשר לכל חי עם רגש שאיפת ההשתלמות... אל השלמות האלוהית שהיא בזה צל נאמן של החיים המחלטים הבלתי מותנים של האלהות המחלטה, "בצלם אלהים ברא אתו".

3. אורות הקדוש ב עמ' שפא

אריכות הימים באה על ידי תיקון החיים, בכל מובנם, וביחוד בהמובן המוסרי ההולך ומתרחב, הולך ומתעמק בכל

השבילים, שהם מתפצלים ממנו ...

א3. אורות הקודש ב'עמ' שפא

כל עמל האדם סובב והולך הוא להנצל מן המות, ולא יבא למטרתו כי אם בהגדילו את נשמתו, ממקורה הפנימי. השיקוע בעפר החומריות, וההתלהבות הנפשית בכל ערכיה, הוא רק מגדיל את המות, וממילא הוא מוסיף יראה על יראתו, וכל מה שיתאמץ האדם שלא להתירא מפניו לא יועיל לו כלום, מאחר שהוא משקיע את כל הויתו בתוכניו כאלה, שמות שולט בהם, והוא מהרסם ומכלה אותם.

ב3. שם.

איך לא יתפלץ הלב על יופי הנהפך לכיעור ועל חמדה שמתהפכת לבחילה. באין לחיים מטרה, המות מוכרח להיות מאוים, המלחמה נגדו לשוא היא, העזות מאומה לא תועיל

א1) ספר תורת האדם להרמב"ן - אות קטו שער הגמול

זה הדין שאמרו חכמים שכל אדם נידון בראש השנה, אינו אם יזכה לגן עדן ולחיי העולם הבא, או אם יתחייב לגיהנם ואבדון, שאין אדם נידון בראש השנה אלא על עניני העולם הזה אם ראוי לחיים ולשלוח או למיתה ויסורין, כך אמרו חכמים בראש השנה, זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב ועל המדינות בו יאמר איזו לחרב ואיזו לשלום איזו לרעב ואיזו לשובע ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות, אלא כך היא המדה, בראש השנה שוקלין מעשיו של אדם ונכתב ונחתם לזכות ולחובה בעולם הזה, כפי מה שמגיע לו בחלקו לפי מעשיו מן העולם הזה, וכשהאדם נפטר לבית עולמו שוקלין בהן ופוסקיין עליו חלקו כפי הראוי לו בעולם הנשמות:

(ר"ה טז ב

דתניא הכל נידונים בראש השנה וגזר דין שלהם נחתם ביום הכפורים דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר הכל נידונים בראש השנה וגזר דין שלהם נחתם כל אחד ואחד בזמנו: בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן בחג נידונים על המים ואדם נידון בראש השנה וגזר דין שלו נחתם ביום הכפורים. רבי יוסי אומר אדם נידון בכל יום שנאמר ותפקדנו לבקרים. רבי נתן אומר אדם נידון בכל שעה שנאמר לרגעים תבחננו... אף אמר רב יוסף כמאן מצלין האידינא אקצירי ואמריעי כמאן כרבי יוסי ואיבעית אימא לעולם כרבנן וכדברי יצחק דאמר רבי יצחק יפה צעקה לאדם בין קודם גזר דין בין לאחר גזר דין ...

(7) ספר באר מים חיים פרשת בראשית - פרק ג

(ז) ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך וגוי ארורה האדמה בעבורך וגוי. לכאורה היה לתמוה בזה, כי מי חטא בכל החטא הזה יותר מאדם להיות הוא אשר שמע בעצמו גזירת מלכו והיה יציר כפו ברוך הוא, ונשמתו היה גבוה למעלה למעלה ויותר היה נאה לו להשמר מן החטא יותר מכולם. והנך רואה כי כולם נתקללו הנחש והאשה והוא לא נתקלל כלל ונתקללה האדמה בעבורו, וגם גזירת המיתה לא נאמר לו בלשון קללה כי אם כדבר הבא ממילא, בזעת אפך תאכל לחם עד שובך אל האדמה וגוי:

א1. רמב"ם יד החזקה - הלכות תשובה פרק ג

(ב) אדם שעונותיו מרובין על זכויותיו מיד הוא מת ברשעו* שנאמר על רוב עונך וכן מדינה שעונותיה מרובין מיד היא אובדת שנאמר זעקת סדום ועמורה כי רבה וגוי וכן כל העולם כולו אם היו עונותיהם מרובין מזכויותיהן מיד הן נשחתין שנאמר וירא ה' כי רבה רעת האדם... [השגת הראב"ד - אדם שעונותיו מרובין על זכויותיו מיד הוא מת ברשעו א"א לא כמו שהוא סובר שכשאמרו רשעים נחתמין לאלתר למיתה שמיד מתים ואינו כן כי יש רשעים חיים הרבה אלא נחתמין לאלתר שלא ימלאו ימיהם שני הדור שנגזרו עליו ועיקר דבר זה ביבמות (נ'):]

א7) הרב מנחם מרקאנטי שמות כ"ט א

אל יעלה בדעתך כי העונשים הכתובים בתורה הם כמו המעניש את האדם על עברו על מצות המלך, לא כן, רק הן דבר טבעי ממש, כי המבטל ממצות התורה, אותו הטוב שהיה נשפע בסיבת עשייתה הוא נמנע. כדמיון מי שאינו, זורע שדהו, שאינו קוצר, וכמי שאינו לובש בגדים שגופו מתקרר. וכמו שטבע האש לחמם וטבע המים להרטיב והלחם להשביע, כך טבע כל מצוה ומצוה לעשות אותם הטובות שנאמרו בה, או אותן העונשים שנאמרו בבטולה.

א7) אורות הקדש ג עמוד קה

המחשבה שהאושר תלוי במה שהוא חוץ ליכלתו של האדם, ממה שהוא חוץ להוייתו, וחוץ לרצונו, מחשבת פגול הוא, רשעות וסכלות היא מרופדת. והיא מעוררת את כל התכונות השפלות וכל המדות הרעות שביסוד הרשעה, שכחת ד' וטובו, אורו וישעו, חכמתו חסדו וגבורתו. על כן ישרי לב שמחים תמיד, שמחו בד' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב.

א6) ספר נפש החיים - שער א - פרק ז

וז"ש דוד המע"ה ה' צלך על יד ימינך. היינו שכמו שנטייט הצל של איזה דבר. הוא מכוון רק כפי תנועות אותו הדבר לאן נוטה. כן בדמיון זה כביכול הוא ית"ש מתחבר לנטות העולמו' כפי תנועות ונטייט מעשי האדם למטה.

א5) ספר יערות דבש חלק שני - דרוש י (המשך)

...ומהו שאמר אין הדבר תלוי אלא בי, וכי בלא זה לא היה יודע שתלוי בו, וכי ס"ד שהם יתפללו בעדו והוא ישתוק ולא יצעק לה' במר נפשו כי חטא, אבל הענין כך, כי רבים חשבו כי החטא גורם בסיבת מקום, כי אמרו מקום זה גורם לזנות, מקום זה לגזל וכדומה... וזהו שחשב מתחילה כי שינוי מזגו בגוף בא על ידי שינוי אוירים בין הרים וגבעות, ולכך אמר הרים וגבעות בקשו רחמים:

א8) תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף טז/א

דתניא הכל נידונים בראש השנה וגזר דין שלהם נחתם ביום הכפורים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר הכל נידונים בראש השנה וגזר דין שלהם נחתם כל אחד ואחד בזמנו בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן בחג נידונים על המים ואדם נידון בראש השנה וגזר דין שלו נחתם ביום הכפורים רבי יוסי אומר אדם נידון בכל יום שנאמר ותפקדנו לבקרים. רבי נתן אומר אדם נידון בכל שעה שנאמר לרגעים תבחננו... אמר רב יוסף כמאן מצלין האידינא אקצירי ואמריעי כמאן כרבי יוסי.

א2) ספר ראשית חכמה - שער התשובה - פרק ששי

ועץ החיים בתוך הגן. מים, שנאמר (במדבר יט, טז) מים חיים. ארץ ישראל, שנאמר (יחזקאל כו, ב) ונתתי צבי בארץ חיים. ירושלים, שנאמר (תהלים קטז, ט) אתהלך לפני ה' בארצות החיים... הוא אלהים חיים ומלך עולם, ולידבק בתורתו שהתורה היא גילוי אלהותו אלינו, כמו שנבאר בפרק הבא והוא ותורתו הכל אחד:

א8) ספר דרך חיים - פרק ג משנה ו

אבל האדם מפני מעלתו הוא עצם העולם, ואם האדם ומעשיו טובים יש כאן ציור משובח וטוב, וכן להיפך אם האדם רע שיש כאן ציור בעולם לפי ענין האדם נרשם בעולם וזהו הספר שנכתב בו הכל כמו שהתבאר בפרק רבי אומר.

א3) ע"ר א רנג

מצות ציצית מיוסדת היא על המטרה הכללית, שכל מעשיך יהיו לשם שמים, כמבואר במאמרם ז"ל ובהפך משפלות הנפש של העבדות, שהיא משפלת את כל ההרגשות המוסריות, באין לו לעבד מטרה לעצמו בחייו ופעולותיו, הרי זכירת יציאת מצרים, שהוציאנו ד' ביד חזקה מעבדות לחרות; מרוממת היא את ההרגשות הנעלות והנשגבות, שכן חורין יכול להגיע בהן לרוממות תכלית עמודה של עולם. ועול המצוות הוא המקשר גם את כל הפעולות הפרטיות אל שלמות התכלית ורוממותה. לעומת זה המינות הרי היא מסירה מלב האדם כל מטרה וכל תכלית מוסרית נעלה. אמנם אף שהכח המעיר ומנהיג את כל כחותיו אל תכליתם נעקר מן הלב לא מפני זה תנוח הנפש, כי באבדן מטרתה תנוע בהרהורי עברה לאין מטרה כי אם כנוד הקנה במים תנווד לקראת כל גירוי חצון או פנימי. אבל כאשר תקוץ הנפש בהרגישה בחיים בלא מטרה, ריקניות נוראה והתנגדות לעצם טבעה, אחרי התרחקה מאור האמת ואבדה אור דעתה, תבקש לה מטרה בבורות נשברים של הרהורי עבודה זרה ויסוד התהוותה. על כן ראויה הפרשה הזאת, הכוללת כל שלמות ערך האדם, בכון תכליתו ושמירתו מהמפסידים המכלים מראש ועד סוף, להיות סמוכה ומשלמת לקבלת מלכות שמים.

כתיבה בספר החיים

1. תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף טז/ב

אמר רבי כרוספדאי אמר רבי יוחנן שלשה ספרים נפתחין בראש השנה אחד של רשעים גמורין ואחד של צדיקים גמורין ואחד של בינוניים צדיקים גמורין ונחתמין לאלתר לחיים רשעים גמורין ונחתמין לאלתר למיתה בינוניים תלויין ועומדין מראש השנה ועד יום הכפורים זכו נכתבין לחיים לא זכו נכתבין למיתה.

2. עולת ראה ב עמוד שנו

אלהי, עד שלא נוצרתי איני כדאי, ועכשיו שנוצרתי כאלו לא נוצרתי. לפני שנוצרתי, כל אותו הזמן הבלתי מוגבל שמעולם עד שנוצרתי, ודאי לא היה דבר בעולם שהי צריך לי. כי אם הייתי חסר בשביל איזו תכלית והשלמה הייתי נוצר, וכיון שלא נוצרתי עד אותו הזמן הוא אות, שלא הייתי כדאי עד אז להבראות, ולא היה בי צורך כי אם לעת כזאת שנבראתי, מפני שהגיעה השעה שאני צריך למלא איזה דבר להשלמת המציאות.

2א. הר' סולוביצ'יק "ימי זיכרון"

את העובדה שמישהו חי בזמן מסוים, בתקופה מיוחדת, ובמקום מוגדר, ולא נולד בתקופה אחרת ובנסיבות אחרות, נוכל להבין אך ורק אם נקבל את עצם הרעיון בדבר שליחותו של האדם. ההשגחה יודעת היכן וכיצד יכול הפרט-היחיד על חסרונותיו וכוחות הנפש האצורים בו, לקיים את שליחותו, באילו נסיבות ותנאים ובאיזו חברה יהא זה בכוחו של האדם למלא את שליחותו. בורא העולם פועל בהתאם להלכה האומרת כי לא התכן למנות שליח כדי לבצע תפקיד, שהוא למעלה מכוחותיו של השליח. זוהי שליחות שאי אפשר לקיימה, והיא מחוסרת כל ערך, מאחר שאם ממנים אדם למלא שליחות, מן הראוי ליתן לו את היכולת לפעול כשליח. משום כך נברא היחיד בתקופה ובמקום שבהם יוכל לקיים את פעולתו לשם קיום שליחותו.

2ב. שפת אמת ספר ויקרא - פרשת בחקותי - שנת [תרל"ב]

כל אדם נברא על דבר מיוחד מה שא"א לאדם אחר לתקן רק הוא. וכן כל שעה ושעה. ואעפ"כ כשאני לעצמי מה אני. שהעיקר לבטל עבודתו לכלל ישראל. וז"ש והיו רגלי מביאות לבתי כנסיות כו' עכ"ד. והשייכות לפי אם בחקותי כנ"ל שמי שאינו חפץ לגרמייהו רק להיות בטל להשייט בוודאי הוא רק ע"י ביטול לכלל ישראל:

3. ע"ר א רנ

שלמות האדם תלויה במה שתהיה לו מטרה כוללת לכל רצונותיו ופעולותיו בחיים. ע"פ תעודה נכבדת זו בבירורה השכלי ילכו כל רגשי לבבו ושאיפותיו ויסדר כל מעשיו להכליתם. לעומת זה כאשר יאבד דרך, ותבטל מדעתו המטרה הכוללת, אז ההרגשות הנפשיות, תחת היותן פועלות לטוב תכליתן, עולות הן בתהו ופועלות רק לפי ההתעוררות החמרית, בלא תעודה תכליתית כי אם נעימות החוש והשעה. וכאשר נפש האדם תבחל להיות כאניה מטורפת, בלא שום כוון מטרה, ימצא לו בדמיונו מטרה כוזבת, המביאה אותו לאבדון, שהיא פונה לא לתכלית שלמותו ורוממותו כי אם להשפלתו ורדתו מרום ערכו, אחרי שעזב את כוון תכליתו העליון והתרחק ממנו. כוון עליון זה הוא שכללוהו חכמינו האלהיים באמרם "כל מעשיך יהיו לש"ש"...

4. עין איה ברכות ב עמוד 332

...ויש בזה לימוד ג"כ לענין מהותו הרוחני של האדם, שתכליתו הוא שיהיו כחות נפשו כולם מתרכזים למטרה אחת יחידה ועליונה. וענין המרכזיות הוא בו יסוד קיומו והוייתו, ובהפסד כח המרכז הרוחני ממנו ע"י יצר מחשבות לבו הרע, שאינו פונה עוד לתכלית מיוחדת להשכיל ולהיטיב כ"א לכל אשר תפנה רוח תאוות חיי השעה, אע"פ שאצל שאר החיים יש זכות קיום במצב כזה, אצל האדם אין לו זכות לחיים בהפרד נפשו לגמרי מתעודת התרבותו.

5. מחזור לראש השנה

ראש השנה יִפְתָּבוּ. וְיָבִיאוּ צוֹם כְּפֹרֵר יִחְתְּמוּ. כְּפֹרֵר יִעֲבְרוּ. וְכִמְהָ בְּרָאוּ. מִי יִחְיֶה. מִי יָמוּת. מִי בְּקָצוֹ. מִי לֹא בְּקָצוֹ. מִי בְּמִים. מִי בְּאֵשׁ. מִי בְּחָרָב. מִי בְּחַיָּה. מִי בְּרָעַב. מִי בְּצָמָא. מִי בְּרָעַשׁ. מִי בְּמַגְפָּה. מִי בְּחַנְיָקָה וּמִי בְּסִקְלָה. מִי יָנוּחַ. מִי יָנוּעַ. מִי יִשְׁקָט וּמִי יִטָּרף. מִי יִשְׁלֹוּ. מִי יִתְנַסֵּר. מִי יַעֲנִי. מִי יַעֲשֶׂר. מִי יִשְׁפֹּל. מִי יָרוּם:

וְתִשׁוּבָה וְתַפְלָה וְצַדִּיקָה: מְעַבְרִין אֶת רַע הַגְּזֵרָה:

6. פירוש היעב"ץ לאבות - פרק ב משנה א

וא"ת הרי אני כבן שבעים שנה וימי שנותינו כבר נשתכחו, אינו כן, כי מעשיך בספר נכתבין. ומהו הספר הזה נפשו של אדם,

כאומרם מי מעיד בו נפשו שנאמר (מיכה ז) משוכבת חקך שמור פתחי פיד, כי בנפש חקוקים המצות והעבירות...

6א. שפת אמת ספר ויקרא - פרשת מצורע - שנת [תרנ"ג]

ומעשי האדם עושיין רשימות בנפש ורוח ונשמה. וזהו עיקר הפי' וכל מעשיך בספר נכתבין. כמ"ש צדיק זכותיו חקוקין על עצמותיו ורשע עונותיו חקוקין. וע"י הזיבה וצרעת צריך האדם להבין הפגם שלו עד שישוב בתשובה ויתקרב כנ"ל.

6ב. ספר דרך חיים - פרק ג משנה ו

אבל האדם מפני מעלתו הוא עצם העולם, ואם האדם ומעשיו טובים יש כאן ציור משובח וטוב, וכן להיפך אם האדם רע, שיש כאן ציור בעולם לפי ענין האדם נרשם בעולם וזהו הספר שנכתב בו הכל ...

7. תפילה לר"ה

אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ בְּסִפְּרֵי צְדִיקִים וְחַסִּידִים: אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ בְּתִבְנוֹתֵינוּ בְּסִפְּרֵי יִשְׁרָיִם וְתַמִּימִים.

8. דרשות המהר"ל - דרוש לשבת תשובה

הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבין, הרי ביאר כי כאשר ידע שכל מעשיו נרשמים בספר אינו בא לידי חטא. והספר הזה הוא האדם עצמו שבו יורשמו חובותיו וזכויותיו, ודבר זה שייך דוקא באדם ולא בכל שאר בעלי חיים:

א8. ספר נתיבות שלום של האדמור מסלוניים עמ' קיט, קכ

ועל ידי זה שהם בוחרים בחיים והטוב, כותבים הם בעצמם אותם בספרן של צדיקים גמורים הנכתבין ונחתמין לאלתר לחיים טובים, וכמ"כ ח"ו להפך... וגם כאשר יחיד עושה חשבון נפשו ויודע שע"פ עברו אין לו כל דרך להיכנס ליום הדין, הרי פתוח לפניו ספרן של צדיקים גמורים להתחיל מעתה ולכתוב את עצמו בו מהיום והלאה, שלקראת השנה החדשה רצונו להיות בין הצדיקים הגמורים המחדשים את הברית המלך... ועל ידי זה ממילא נמחקים ממנו כול הדינים ונכתב ונחתם לאלתר לחיים טובים.

ב8. עין איה שבת לא עמ' 151

קסא. אומרים לו. באמת כשהנפש מתקדשת מטומאתה ורגשותיה הטבעיים הצפונים בה מתעוררים בקרבה, אז השאלה היותר חודרת ומרה היא אותה השאלה שהיא שואלת את עצמה, כאשר בתוכה ישתומם לבה על אשר ככה הושפלה ונתרחקה מזיו זהה מלך חיים אשר כבוד והדר עטר אותה. אמנם חילוף המצבים איננו מורגש בלא הדרגה, ואותו המאפל שההטבעה הבהמית שמה על הנפש אינו זה ממנה על נקלה כ"א בבא עליה הארה מחוצה לה. ע"כ היא עומדת במעמד כזה, שלא כחה הפנימי מתנער לשאלת עומק המשפט והצדק, כ"א אומרים לה. אף שהקול הבא לה מן החוץ איננו ג"כ ממנה נבדל, ושרשו טבוע בעומק מציאותה, אבל כיון שכל חמודותיה העקריות כבר נתכרו ממנה וכמו זר נחשבו, ע"כ נמשכים אליה מעמדי השאלה כדבר הבא מחוצה לה, הבוקע ויורד עד עומק הוייתה.

3) תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף טז/א

משנה בארבעה פרקים העולם נידון בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן בראש השנה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון שנאמר היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם ובחג נידונין על המים: גמרא הי תבואה אילימא הא תבואה דקיימא כל הני הרפתקי דעדו עלה אימת איתדון אלא תבואה דמזדרעא למימרא דחד דינא מתדנא והתניא תבואה שאירע בה קרי או אונס קודם הפסח נידונית לשעבר לאחר הפסח נידונית להבא אדם שאירע בו קרי או אונס קודם יום הכפורים נידון לשעבר לאחר יום הכפורים נידון להבא אמר רבא שמע מינה תרי דיני מתדנא אמר אביי הלכך כי חזי אינש דמצלח זרעא אפלא ליקדים וליזרע חרפא דעד דמטי למדייניה קדים סליק מני מתניתיין לא רבי מאיר ולא רבי יהודה ולא רבי יוסי ולא רבי נתן דתניא הכל נידונים בראש השנה וגזר דין שלהם נחתם ביום הכפורים דברי רבי מאיר ולא רבי יהודה ואמר הכל נידונין בראש השנה וגזר דין שלהם נחתם כל אחד ואחד בזמנו בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן בחג נידונין על המים ואדם נידון בראש השנה וגזר דין שלו נחתם ביום הכפורים רבי יוסי אומר אדם נידון בכל יום שנאמר ותפקדנו לבקרים רבי נתן אומר אדם נידון בכל שעה שנאמר לרגעים תבחננו וכי תימא לעולם רבי יהודה היא וכי קתני מתניתיין אגזר דין אי הכי קשיא אדם אמר רבא האי תנא דבי רבי ישמעאל היא דתנא דבי רבי ישמעאל בארבעה פרקים העולם נידון בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן בחג נידונין על המים ואדם נידון בראש השנה וגזר דין שלו נחתם ביום הכפורים וכי קתני מתניתיין אתחלת דין אמר רב חסדא מאי טעמא דרבי יוסי כדקאמר טעמיה ותפקדנו לבקרים אפ"ה הכי קאמרין מאי טעמא לא אמר כרבי נתן בחינה עיוני בעלמא היא פקידה נמי עיוני בעלמא היא אלא אמר רב חסדא טעמיה דרבי יוסי מהכא לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו ואמר רב חסדא מלך וצבור מלך נכנס תחלה לדין שנאמר לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל מאי טעמא איבעית אימא לאו אורח ארעא

עע

3. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף יח/ב

בן איש חי אטו כולי עלמא בני מתי נינהו אלא בן איש חי שאפילו במיתתו קרוי חי... והמתים אינם יודעים מאומה אלו רשעים שבחיהו קרויין מתים.

3א. ספר גור אריה על בראשית - פרק יא פסוק לב

ש'הרשעים אף בחייהם נקראים מתים' והכל מיתה אריכתא.

2. ע"ר א רנג

שלמות האדם תלויה במה שתהיה לו מטרה כוללת לכל רצונותיו ופעולותיו בחיים. ע"פ תעודה נכבדת זו בבירורה השכלי ילכו כל רגשי לבבו ושאיפותיו ויסדר כל מעשיו להכליתם. לעומת זה כאשר יאבד דרך, ותתבטל מדעתו המטרה הכוללת, אז ההרגשות הנפשיות, תחת היותן פועלות לטוב תכליתן, עולות הן בתהו ופועלות רק לפי ההתעוררות החמרית, בלא תעודה תכליתית כי אם נעימות החוש והשעה. וכאשר נפש האדם תבחל להיות כאניה מטורפת, בלא שום כוון מטרה, ימצא לו בדמיונו מטרה כוזבת, המביאה אותו לאבדון, שהיא פונה לא לתכלית שלמותו ורוממותו כי אם להשפלתו ורדתו מרום ערכו, אחרי שעזב את כוון תכליתו העליון והתרחק ממנו. כוון עליון זה הוא שכללוהו חכמינו האלהיים באמנם "כל מעשיך יהיו לש"ש"...

א2. אורות הקדש ג עמוד רכב

יש תביעה פנימית בלבו של אדם, שכל גילויי חייו צריכים שיהיה להם אופי נצחי, באופן שלא ייראו כלל מפני כל תמורה, ומכל כליון ואיבוד, והוא צועד בזה למעלה מעצמות הזמן.

ב2. מאמרי הראיה א עמוד 34

ובזה משתלמת היא תכונת ההגדרה המיוחדת של חיי האדם, שהם מחוברים מנטית החפץ לקיום ההרגשה העצמית אשר לכל חי עם רגש שאיפת ההשתלמות... אל השלמות האלוהית שהיא בזה צל נאמן של החיים המחלטים הבלתי מותנים של האלהות המחלטה, "בצלם אלהים ברא אתו".

3. אורות הקדש ב עמ' שפא

אריכות הימים באה על ידי תיקון החיים, בכל מובנם, וביחוד בהמובן המוסרי ההולך ומתרחב, הולך ומתעמק בכל השבילים, שהם מתפצלים ממנו...

33. אורות הקודש ב'עמ' שפא

כל עמל האדם סובב והולך הוא להנצל מן המות, ולא יבא למטרתו כי אם בהגדילו את נשמתו, ממקורה הפנימי. השיקוע בעפר החומריות, וההתלהבות הנפשית בכל ערכיה, הוא רק מגדיל את המות, וממילא הוא מוסיף יראה על יראתו, וכל מה שיתאמץ האדם שלא להתירא מפניו לא יועיל לו כלום, מאחר שהוא משקיע את כל הויתו בתוכניו כאלה, שמות שולט בהם, והוא מהרסם ומכלה אותם.

33. שם.

איך לא יתפלץ הלב על יופי הנהפך לכיעור ועל חמדה שמתהפכת לבחילה. באין לחיים מטרה, המות מוכרח להיות מאוים, המלחמה נגדו לשוא היא, העזות מאומה לא תועיל

11) ספר תורת האדם להרמב"ן - אות קטו שער הגמול

זה הדין שאמרו חכמים שכל אדם נידון בראש השנה, אינו אם יזכה לגן עדן ולחיי העולם הבא, או אם יתחייב לגיהנם ואבדון, שאין אדם נידון בראש השנה אלא על עניני העולם הזה אם ראוי לחיים ולשלוח או למיתה ויסורין, כך אמרו חכמים בראש השנה, זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב ועל המדינות בו יאמר איזו לחרב ואיזו לשלום איזו לרעב ואיזו לשובע ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות, אלא כך היא המדה, בראש השנה שוקלין מעשיו של אדם ונכתב ונחתם לזכות ולחובה בעולם הזה, כפי מה שמגיע לו בחלקו לפי מעשיו מן העולם הזה, וכשהאדם נפטר לבית עולמו שוקלין בהן ופוסקיין עליו חלקו כפי הראוי לו בעולם הנשמות:

(ר"ה טז ב

דתניא הכל נידונים בראש השנה וגזר דין שלהם נחתם ביום הכפורים דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר הכל נידונים בראש השנה וגזר דין שלהם נחתם כל אחד ואחד בזמנו: בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן בחג נידונים על המים ואדם נידון בראש השנה וגזר דין שלו נחתם ביום הכפורים. רבי יוסי אומר אדם נידון בכל יום שנאמר ותפקדנו לבקרים. רבי נתן אומר אדם נידון בכל שעה שנאמר לרגעים תבחננו... אף אמר רב יוסף כמאן מצלין האידינא אקצירי ואמריעי כמאן כרבי יוסי ואיבעית אימא לעולם כרבנן וכדברי יצחק דאמר רבי יצחק יפה צעקה לאדם בין קודם גזר דין בין לאחר גזר דין ...

(7) ספר באר מים חיים פרשת בראשית - פרק ג

(יז) ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך וגוי ארורה האדמה בעבורך וגוי. לכאורה היה לתמוה בזה, כי מי חטא בכל החטא הזה יותר מאדם להיות הוא אשר שמע בעצמו גזירת מלכו והיה יציר כפו ברוך הוא, ונשמתו היה גבוה למעלה למעלה ויותר היה נאה לו להשמר מן החטא יותר מכולם. והנך רואה כי כולם נתקללו הנחש והאשה והוא לא נתקלל כלל ונתקללה האדמה בעבורו, וגם גזירת המיתה לא נאמר לו בלשון קללה כי אם כדבר הבא ממילא, בזעת אפניך תאכל לחם עד שובך אל האדמה וגוי:

11. רמב"ם יד החזקה - הלכות תשובה פרק ג

(ב) אדם שעונותיו מרובין על זכויותיו מיד הוא מת ברשעו* שנאמר על רוב עונך וכן מדינה שעונותיה מרובין מיד היא אובדת שנאמר זעקת סדום ועמורה כי רבה וגוי וכן כל העולם כולו אם היו עונותיהם מרובין מזכויותיהן מיד הן נשחתין שנאמר וירא ה' כי רבה רעת האדם... [השגת הראב"ד - אדם שעונותיו מרובין על זכויותיו מיד הוא מת ברשעו א"א לא כמו שהוא סובר שכשאמרו רשעים נחתמין לאלתר למיתה שמיד מתים ואינו כן כי יש רשעים חיים הרבה אלא נחתמין לאלתר שלא ימלאו ימיהם שני הדור שנגזרו עליו ועיקר דבר זה ביבמות (נ'):]

17) הרב מנחם מרקאנטי שמות כ"ט א

אל יעלה בדעתך כי העונשים הכתובים בתורה הם כמו המעניש את האדם על עברו על מצות המלך, לא כן, רק הן דבר טבעי ממש, כי המבטל ממצות התורה, אותו הטוב שהיה נשפע בסיבת עשייתה הוא נמנע. כדמיון מי שאינו, זורע שדהו, שאינו קוצר, וכמי שאינו לובש בגדים שגופו מתקרר. וכמו שטבע האש לחמם וטבע המים להרטיב והלחם להשביע, כך טבע כל מצוה ומצוה לעשות אותם הטובות שנאמרו בה, או אותן העונשים שנאמרו בבטולה.

17) אורות הקדש ג עמוד קה

המחשבה שהאושר תלוי במה שהוא חוץ ליכלתו של האדם, ממה שהוא חוץ להוייתו, וחוץ לרצונו, מחשבת פגול הוא, רשעות וסכלות היא מרופדת. והיא מעוררת את כל התכונות השפלות וכל המדות הרעות שביסוד הרשעה, שכחת ד' וטובו, אורו וישעו, חכמתו חסדו וגבורתו. על כן ישרי לב שמחים תמיד, שמחו בד' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב.

16) ספר נפש החיים - שער א - פרק ז

וז"ש דוד המע"ה ה' צלך על יד ימינך. היינו שכמו שנטייית הצל של איזה דבר. הוא מכוון רק כפי תנועות אותו הדבר לאן נוטה. כן בדמיון זה כביכול הוא ית"ש מתחבר לנטות העולמו' כפי תנועות ונטיית מעשי האדם למטה.

16) ספר יערות דבש חלק שני - דרוש י (המשך)

...ומהו שאמר אין הדבר תלוי אלא בי, וכי בלא זה לא היה יודע שתלוי בו, וכי ס"ד שהם יתפללו בעדו והוא ישתוק ולא יצעק לה' במר נפשו כי חטא, אבל הענין כך, כי רבים חשבו כי החטא גורם בסיבת מקום, כי אמרו מקום זה גורם לזנות, מקום זה לגזל וכדומה... וזהו שחשב מתחילה כי שינוי מזוג בגוף בא על ידי שינוי אוירים בין הרים וגבעות, ולכך אמר הרים וגבעות בקשו רחמים:

8) תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף טז/א

דתניא הכל נידונים בראש השנה וגזר דין שלהם נחתם ביום הכפורים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר הכל נידונים בראש השנה וגזר דין שלהם נחתם כל אחד ואחד בזמנו בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן בחג נידונים על המים ואדם נידון בראש השנה וגזר דין שלו נחתם ביום הכפורים רבי יוסי אומר אדם נידון בכל יום שנאמר ותפקדנו לבקרים. רבי נתן אומר אדם נידון בכל שעה שנאמר לרגעים תבחננו... אמר רב יוסף כמאן מצלין האידינא אקצירי ואמריעי כמאן כרבי יוסי.

22) ספר ראשית חכמה - שער התשובה - פרק ששי

ועץ החיים בתוך הגן. מים, שנאמר (במדבר יט, טז) מים חיים. ארץ ישראל, שנאמר (יחזקאל כו, ב) ונתתי צבי בארץ חיים. ירושלים, שנאמר (תהלים קטז, ט) אתהלך לפני ה' בארצות החיים... הוא אלהים חיים ומלך עולם, ולידבק בתורתו שהתורה היא גילוי אלהותו אלינו, כמו שנבאר בפרק הבא והוא ותורתו הכל אחד:

8) ספר דרך חיים - פרק ג משנה ו

אבל האדם מפני מעלתו הוא עצם העולם, ואם האדם ומעשיו טובים יש כאן ציור משובח וטוב, וכן להיפך אם האדם רע שיש כאן ציור בעולם לפי ענין האדם נרשם בעולם וזהו הספר שנכתב בו הכל כמו שהתבאר בפרק רבי אומר.

3) ע"ר א רנג

מצות ציצית מיוסדת היא על המטרה הכללית, שכל מעשיך יהיו לשם שמים, כמבואר במאמרם ז"ל ובהפך משפלות הנפש של העבדות, שהיא משפלת את כל ההרגשות המוסריות, באין לו לעבד מטרה לעצמו בחייו ופעולותיו, הרי זכירת

יציאת מצרים, שהוציאנו ד' ביד חזקה מעבדות לחרות; מרוממת היא את ההרגשות הנעלות והנשגבות, שבן חורין יכול להגיע בהן לרוממות תכלית עמודו של עולם. ועול המצוות הוא המקשר גם את כל הפעולות הפרטיות אל שלמות התכלית ורוממותה. לעומת זה המינות הרי היא מסירה מלב האדם כל מטרה וכל תכלית מוסרית נעלה. אמנם אף שהכח המעיר ומנהיג את כל כחותיו אל תכליתם נעקר מן הלב לא מפני זה תנוח הנפש, כי באבדן מטרתה תנוע בהרהורי עברה לאין מטרה כי אם כנוד הקנה במים תנוד לקראת כל גירוי חצון או פנימי. אבל כאשר תקוץ הנפש בהרגישה בחיים בלא מטרה, ריקניות נוראה והתנגדות לעצם טבעה, אחרי התרחקה מאור האמת ואבדה אור דעתה, תבקש לה מטרה בבורות נשברים של הרהורי עבודה זרה ויסוד התהוותה. על כן ראויה הפרשה הזאת, הכוללת כל שלמות ערך האדם, בכוון תכליתו ושמירתו מהמפסידים המכלים מראש ועד סוף, להיות סמוכה ומשלמת לקבלת מלכות שמים.